

EKONOMICKÉ VÝSLEDKY ZEMĚDĚLSTVÍ ČR VE SROVNÁNÍ S JINÝMI ODVĚTVÍMI NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

ECONOMIC RESULTS OF CR AGRICULTURE IN COMPARISON WITH OTHER NATIONAL ECONOMY BRANCHES

Dana Žídková

Anotace

V ekonomických výsledcích zemědělských podniků se v určité míře projevují zvláštnosti tohoto odvětví vyplývající z jeho vázanosti na půdu a z biologického charakteru výroby. Při hodnocení ekonomických výsledků národního hospodářství ale zemědělství vystupuje jako jedno z produktivních odvětví, od kterého se očekává tvorba produkce a kladný přínos k hrubému domácímu produktu. Příspěvek se proto zaměřuje na analýzu ekonomických výsledků zemědělských podniků dosažených v posledním období a na jejich porovnání s vybranými obory národního hospodářství. K tomuto účelu se využívají soubory výkazů zisků a ztrát a údaje rozvahy zpracovávané ČSÚ a MPO ČR. Je provedena horizontální analýza majetku, kapitálu, výnosů, nákladů a zisku. Dále jsou zhodnoceny vybrané poměrové ukazatele aktivity, rentability, produktivity a likvidity. Závěrem jsou uvedeny pozitivní a negativní tendence projevující se v zemědělství a možnosti jejich ovlivňování.

Summary

Economic results of agricultural enterprises are in some extent characterised by specialities of this branch resulting from linkage to the land and from biological character of the production. However, in evaluation of economic results of national economy agriculture act as one of productive branches from which production and positive contribution is estimated to gross domestic product. Therefore the contribution is concentrated on economic results analysis of agricultural businesses obtained in the last period and on their monitoring with selected branches of national economy. For this purpose set of profits and losses statements and balance data processing by CSU and MPO CR are used. A horizontal analysis of property, capital, yields, costs and profit is realised. Selected ratio indicators of activity, profitability, productivity and liquidity are evaluated. At the end positive and negative tendencies manifesting themselves in agriculture and possibilities of their influencing are introduced.

Klíčová slova

Ekonomické výsledky, národní hospodářství, HDP, zemědělský podnik

Key words

Economic results, national economy, GDP, agricultural business

Úvod

Základním ekonomickým problémem posledního desetiletí v zemědělství byla nízká efektivnost a nedostatečná tvorba zdrojů financování, která zpomalovala proces restrukturalizace a modernizace a vyvolávala potřebu různých forem podpor podnikání

v zemědělství. Po roce 2003 po vstupu ČR do EU v souladu s nastoupenou politikou snižování podpor zemědělství v EU je nutné očekávat také pokles podpor u nás. Proto je třeba poznávat možnosti zefektivňování zemědělské výroby. Základem k tomu je analýza dosavadního vývoje, odhalování zákonitostí, poznávání pozitivních a negativních tendencí a odhalování příčin negativních tendencí, aby mohly být eliminovány.

Cíl práce

Analýzy ekonomických výsledků zemědělských podniků publikované v „Zelených zprávách“ Mze ČR umožňují hodnotit a srovnávat výsledky podniků různých právních forem a různých velikostí, není však prováděno porovnání ekonomických výsledků zemědělských podniků s jinými odvětvími národního hospodářství. Meziobdobí srovnání může sloužit k poznání stavu a k určení postavení zemědělství v rámci národního hospodářství, k poznávání významu ovlivňujících faktorů. Může pomoci při hledání možností zefektivnění výroby v dalším období. Také může být zdrojem informací pro zdůvodňování různých zvláštních opatření uplatňovaných vůči zemědělství ze strany správních orgánů.

Cílem příspěvku je informovat o možnostech provádění analýz ekonomických výsledků zemědělství a možnostech porovnávání zjištěných výsledků s jinými odvětvími národního hospodářství.

Metodický postup

K analýzám ekonomických výsledků je třeba velké množství podkladových údajů. V první fázi práce jsou tedy šetřeny zdroje informací využitelné k horizontálním a vertikálním analýzám vybavenosti podniků majetkem, kapitálem, k analýzám nákladů, výnosů a hospodářských výsledků. Pozornost je zaměřena na zdroje veřejně dostupné, poskytující sekundární informace, které může získat rychle kterýkoliv zpracovatel a může s nimi dále pracovat podle svých potřeb. Byly šetřeny tyto zdroje informací:

ČSÚ-1 : data o ročních ekonomických výsledcích nefinančních podniků (v tom zemědělství a jiná odvětví nefinančních podniků) umístěná ve Statistické ročence ČR, vydávané ČSÚ, oddíl 6 – Finance

ČSÚ-2 : data o čtvrtletních ekonomických výsledcích zemědělských podniků umístěná na www.czso.cz , záložka Životní prostředí, zemědělství, Finanční ukazatele hospodářských zemědělských organizací

ČSÚ-3 : data o ročních nebo čtvrtletních či pololetních ekonomických výsledcích jednotlivých odvětví nefinančních podniků a jejich agregací, umístěná na www.czso.cz , Makroekonomika, HDP, Ekonomické výsledky nefinančních podniků a domácností za rok ...

MPO : data o ročních ekonomických výsledcích jednotlivých odvětví spadajících pod MPO umístěná na www.MPO.cz , záložka Analýzy, Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO za rok ..., tabulková příloha

FADN : data o ročních výrobních a ekonomických výsledcích zemědělských podniků zjišťovaná VÚZE a umístěná na www.VUZE.cz , Informační výstupy, FADN CR

QVEL : data o ročních ekonomických výsledcích jednotlivých podniků různých odvětví a skupin podniků v členění podle burzy cenných papírů umístěná na www.VSE.cz

U uvedených zdrojů je provedeno porovnání obsahu dat a jejich využitelnosti pro analýzy výsledků odvětví v časových řadách (horizontálně) a pro strukturální analýzy. Dále je posouzena možnost výpočtu poměrových ukazatelů finanční analýzy – tzn. ukazatelů aktivity, kapitálové struktury, rentability, produktivity, likvidity. Nakonec jsou u jednotlivých zdrojů dat posouzeny možnosti meziobdobí srovnávání zemědělství s jinými odvětvími národního hospodářství. Tento postup je uplatněn u všech výše jmenovaných zdrojů.

S ohledem na rozsah tohoto příspěvku jsou ve výsledcích analýzy použity jen závěry z šetření zdroje ČSÚ-1.

Výsledky analýzy

Zdroj ČSÚ-1 uvádí údaje shromážděné za reprezentativní soubory podniků z následujících agregací odvětví:

- zemědělství, myslivost, lesní hospodářství a rybolov (dále značeno Z)
- průmysl celkem (P)
- stavebnictví (S)
- obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží, pohostinství a ubytování (O)
- doprava, skladování, pošty a telekomunikace (D)
- ostatní tržní služby (Ost)

(Písmeno v závorce bude použito pro označení agregace odvětví při porovnávání poměrových ukazatelů.)

Tento zdroj umožňuje analyzovat strukturu aktiv (10 položek), pasiv (9 položek), výnosů (6 položek) a nákladů (6 položek) a sestavit základní poměrové ukazatele finanční analýzy s výjimkou některých ukazatelů hodnotících vliv úplatných cizích zdrojů (např. míra krytí úroků), protože nejsou uvedeny údaje o nákladových úrocích, a s výjimkou ukazatelů likvidity, protože se neuvádí krátkodobé úvěry a krátkodobé závazky. Rovněž nelze zjistit tzv. EBIT (hospodářský výsledek před daněmi a úroky), který se využívá při hodnocení vlivu úplatných cizích zdrojů a slouží i dalším účelům, ani EAT (hospodářský výsledek po zdanění), protože nejsou samostatně uvedeny daně z příjmů a nelze je dopočítat.

a) Výsledky analýzy struktury aktiv v zemědělství a v průmyslu v roce 2000 tab.č.1

Aktiva celkem	zemědělství	průmysl
V tom:	%	%
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,060	0,701
Dlouhodobý hmotný majetek	37,519	43,252
Oceněná hmotná nevyrobená aktiva	26,142	2,155
Nedokončené nehmotné a hmotné investice	0,968	6,628
Opravná položka k nabytému majetku	-0,162	0,369
Finanční investice	5,721	4,990
Oběžná aktiva celkem (dopočteno)	29,751	41,905
Zásoby bez poskytnutých záloh	13,339	12,505
Finanční majetek	4,307	5,649
Dlouhodobé a krátkodobé pohledávky vč. poskytnutých záloh	10,755	20,351
Ostatní aktiva	1,350	3,400

Poznámka: zemědělství = zemědělství, lesnictví, myslivost, rybolov, tzn. dle OKEČ odvětví A a B

Struktura aktiv v zemědělství se výrazně liší od struktury průmyslu. Podíl stálých aktiv představuje 70,25%, zatímco v průmyslu je podstatně nižší – jen 58,09%. Zemědělství vyniká vysokým podílem oceněných nevyrobených aktiv – 26,14%, v čemž jsou zastoupeny pozemky. Stálá aktiva jsou pro zemědělské podniky nezbytným předpokladem podnikání. Přesto jejich vysoký podíl je nutné ve srovnání s jinými odvětvími považovat za nevýhodu. Vyvolávají fixní náklady v podobě odpisů, daní z pozemků a dalších nemovitostí, nájemné. Z krátkodobého hlediska jsou to téměř neovlivnitelné náklady. Jejich zastoupení ve struktuře nákladů je vysoké (viz dále) a jejich využití se snižuje tím, že klesá objem hrubé zemědělské produkce a růst výnosů je bržděn pomalým růstem cen zemědělských výrobků. Z důvodu

nedostatečné tvorby zisku a omezené dostupnosti cizích zdrojů financování a také nejisté perspektivy je v zemědělství nízký podíl nedokončených nehmotných a hmotných investic. To znamená nižší tempo rozvoje v dalším období a možné nebezpečí dalšího poklesu objemu výroby zemědělství jako celku.

Ve struktuře oběžného majetku je zřejmý nižší podíl finančního majetku – je projevem nedostatečné tvorby výnosů (příjmů) a výrazně nižší podíl dlouhodobých a krátkodobých pohledávek. Celkově má struktura majetku zemědělství nižší likvidnost, což je nevýhodné při získávání nových zdrojů financování, zvláště cizích. Rovněž to znamená nižší platební schopnost a vyšší závislost na příjmech běžného období při plnění závazků.

b) Výsledky analýzy struktury pasiv v zemědělství a v průmyslu tab.č.2

Pasíva celkem	zemědělství	průmysl
V tom:	%	%
Vlastní jmění	63,61	43,13
z toho:	0,00	0,00
základní jmění	31,83	34,31
kapitálové fondy	24,45	2,92
fondy ze zisku	6,74	3,54
hospodářský výsledek minulých let a běžného účetního období	0,64	2,42
Rezervy	2,53	3,93
Dlouhodobé a krátkodobé závazky vč. přijatých záloh	26,36	34,32
Bankovní úvěry a výpomoci	6,91	15,75
Ostatní pasíva	0,59	2,88

Rovněž struktura pasiv v zemědělství se výrazně liší od struktury průmyslu. V zemědělství převažuje vlastní kapitál, nebo-li míra samofinancování je vyšší. Z hlediska řízení je to sice výhoda, ale možnosti růstu vlastního kapitálu má zemědělství značně omezené – ztrátovost výroby nebo jen nízká rentabilita a nezáměr vlastníků zvyšovat vklady do nerentabilního podnikání. Větší podíly než v průmyslu jsou uloženy ve fondech. V kapitálových fondech se projevují dotace a ve fondech ze zisku mají zemědělci uloženo více prostředků z důvodů potřeby ochrany proti rizikům. Cizí kapitál představuje jen 36,4% a jsou v něm méně zastoupeny bankovní úvěry a výpomoci. Nízký podíl úplatných cizích zdrojů je odrazem dlouhodobě nepříznivého vývoje rentability zemědělství, což představuje vysoké riziko pro banky. Bankovní úvěry působící v zemědělství představují drahý kapitál, protože úrokové sazby jsou vysoké ve srovnání s dosahovanou výnosností vlastního kapitálu.

c) Výsledky analýzy výnosů v zemědělství a v průmyslu v roce 2000 tab.č.3

Výnosy celkem	zemědělství	průmysl
V tom:	%	%
tržby za prodej zboží	5,89	7,41
výkony vč. obchodní marže	72,42	80,81
z toho tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	68,77	78,13
finanční výnosy	7,57	4,45
mimořádné výnosy	1,01	0,78
ostatní výnosy	16,76	9,23

Struktura výnosů zemědělství je méně příznivá, protože vykazuje nižší zastoupení zemědělstvím přímo ovlivnitelných výnosů - tržeb za prodej zboží, tržeb za výrobky vlastní výroby. Naopak jsou vyšší podíly finančních výnosů, mimořádných výnosů a ostatních

výnosů, tj. složek, které se nevyskytují pravidelně (mimořádné výnosy) a nejsou ovlivnitelné zemědělskými podniky.

d) Výsledky analýzy nákladů v zemědělství a v průmyslu v roce 2000 tab.č.4

Náklady celkem	zemědělství	průmysl
V tom:	%	%
Náklady na prodej zboží	5,44	6,63
výkonová spotřeba	49,63	59,92
osobní náklady	17,16	11,33
odpisy dlouhodobého nehm. a hmotného majetku	7,01	4,91
Finanční náklady	8,78	6,40
mimořádné náklady	0,35	1,03

Z uvedeného je zřejmé, že zemědělství vykazuje vyšší podíly osobních nákladů, odpisů a finančních nákladů. Je citlivější na změny mezd a finančních nákladů než průmysl.

e) Porovnání struktury hospodářského výsledku v zemědělství a v průmyslu v roce 2000
(v mil. Kč) tab.č.5

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	zemědělství	průmysl
Provozní hospodářský výsledek	5 504	126 704
Hospodářský výsledek z finančních operací	-1 881	-52 070
Mimořádný hospodářský výsledek	1 065	-5 118
Hospodářský výsledek před zdaněním	4 716	68 745
Hospodářský výsledek za účetní období (tj. po zdanění a po podílech společníkům)	3 753	36 283
Podíl účetního HV na HV před zdaněním	79,6%	52,8%

S ohledem na záporné údaje není vyjádřena procentní struktura. Pozitivní je, že zemědělství zaznamenalo kladný provozní hospodářský výsledek. Hospodářský výsledek z finančních operací v obou agregacích působí negativně. Nejsou uvedeny daně ani podíly společníků, takže nelze samostatně zhodnotit vliv zdanění, lze pouze konstatovat, že společný vliv zdanění a podílů byl v zemědělství nižší.

S využitím disponibilních údajů tohoto zdroje byly zkonstruovány některé poměrové ukazatele.

f) Porovnání vybraných poměrových ukazatelů – rok 2000 tab.č.6

Poměrové ukazatele	nefinanční sektor	Z	P	S	O	D	Ost.
Aktivita							
výnosy/aktiva	1,227	0,630 (6)	1,165 (3)	1,825 (2)	2,194 (1)	0,881 (4)	0,717 (5)
tržby celkem/aktiva	1,029	0,470 (5)	0,996 (3)	1,697 (2)	2,057 (1)	0,555 (4)	0,457 (6)
tržby celkem/zásoby	9,265	3,524 (6)	7,967 (5)	8,037 (4)	11,093 (3)	16,683 (1)	15,006 (2)
tržby celkem/pohledávky	4,509	4,370 (4)	4,895 (2)	4,721 (3)	6,168 (1)	4,058 (5)	1,723 (6)
aktiva/výnosy	0,815	1,588 (6)	0,859 (3)	0,548 (2)	0,456 (1)	1,135 (4)	1,395 (5)
nedok.hm.nehm.inv./HNmaj.	0,125	0,026 (6)	0,151 (2)	0,067 (4)	0,050 (5)	0,162 (1)	0,078 (3)
zásoby/aktiva	0,111	0,133 (3)	0,125 (4)	0,211 (1)	0,185 (2)	0,033 (5)	0,030 (6)
Hvzaúč.o+odpisy/hm.a nehm.maj.	0,137	0,153 (2)	0,166 (1)	0,318 (3)	0,128 (5)	0,138 (4)	-0,001 (6)
Struktura kapitálu							

vl.kap/pasíva	0,398	0,636 (1)	0,431 (3)	0,275 (5)	0,217 (6)	0,613 (2)	0,280 (4)
bank.úvěry/pasíva	0,141	0,069 (6)	0,157 (1)	0,074 (5)	0,148 (3)	0,116 (4)	0,149 (2)
bank.úvěry/cizí kap.	0,234	0,190 (4)	0,277 (2)	0,102 (6)	0,189 (5)	0,299 (1)	0,207 (3)
Produktivita							
výnosy/zaměstnanci	2,418	1,045 (6)	2,044 (4)	1,705 (5)	4,845 (1)	2,294 (2)	2,150 (3)
aktiva/zaměstnanci	1,971	1,660 (5)	1,755 (4)	0,934 (6)	2,209 (3)	2,604 (2)	2,998 (1)
tržby celkem/zaměstnanci	2,029	0,780 (6)	1,748 (2)	1,585 (3)	4,544 (1)	1,445 (4)	1,369 (5)
účetní přidaná.hodn./aktiva	0,211	0,151 (5)	0,253 (2)	0,323 (1)	0,199 (3)	0,157 (4)	0,150 (6)
úPH-odpisy/aktiva	0,165	0,108 (5)	0,197 (2)	0,290 (1)	0,169 (3)	0,101 (6)	0,118 (4)
úPH/zaměstnanec	0,416	0,250 (6)	0,445 (2)	0,302 (5)	0,439 (3)	0,409 (4)	0,451 (1)
mzdy/úPH	0,558	0,701 (2)	0,513 (6)	0,736 (1)	0,542 (5)	0,621 (3)	0,584 (4)
mzdy/výnosy	0,096	0,168 (1)	0,111 (4)	0,130 (2)	0,049 (6)	0,110 (5)	0,122 (3)
Rentabilita							
Hv před zd./zaměstnanec	0,042	0,030 (5)	0,056 (2)	0,041 (3)	0,037 (4)	0,108 (1)	-0,067 (6)
Hv před zd./aktiva	0,021	0,018 (4)	0,032 (3)	0,044 (1)	0,017 (5)	0,041 (2)	-0,022 (6)
Hv před zd./výnosy	0,017	0,029 (3)	0,027 (2)	0,024 (4)	0,008 (5)	0,047 (1)	-0,031 (6)
tržby za vl.výrobky/výnosy	0,524	0,688 (3)	0,781 (2)	0,887 (1)	0,079 (6)	0,518 (5)	0,570 (4)
Hv za úč.obd./výnosy	0,005	0,023 (2)	0,014 (3)	0,013 (4)	-0,000(5)	0,025 (1)	-0,046 (6)
Hv za úč.obd./vl.kap.	0,023	0,003 (6)	0,027 (3)	0,028 (2)	0,054 (1)	0,006 (5)	0,025 (4)
Hv za úč.obd./aktiva	0,006	0,014 (4)	0,017 (3)	0,025 (1)	0,000 (5)	0,022 (2)	-0,033 (6)
Hv za úč.obd./Hvpřed zd.	0,301	0,796 (1)	0,528 (3)	0,558 (2)	-0,025 (5)	0,527 (4)	1,474 (6)

Výsledky jsou uvedeny zásadně v Kč, pouze je-li v ukazateli použit počet zaměstnanců, je výsledek v mil. Kč. Číslo v závorce vyjadřuje vždy pořadí odvětví v rámci nefinančních podniků celkem. Výsledky jsou seřazeny vždy od nejlepší hodnoty k nejhorší. V ukazatelích aktivity dosahuje zemědělství neuspokojivé výsledky – rychlost obratu a možnosti investic jsou nejnižší. Podobně v produktivitě práce zemědělství zaujímá poslední a předposlední místa. Z ukazatelů rentability je třeba upozornit na poměr hospodářského výsledku za účetní období k vlastnímu kapitálu (podobný ukazateli ROE, který znamená hospodářský výsledek po zdanění k vlastnímu kapitálu) – zhodnocení vlastního kapitálu je v zemědělství nejnižší.

V zemědělství je třeba usilovat o zvýšení výnosů a zrychlení růstu výnosů, předstih tempa růstu výnosů nad růstem nákladů a také nad růstem aktiv.

Závěr

Výhodou zdroje ČSÚ-1, který jehož využití bylo v předchozí části ukázáno je, že je snadno dostupný, stručný a přitom umožňuje získání rychlého přehledu o rozdílech v ekonomické situaci uvedených agregací odvětví. K nevýhodám ale patří:

- zemědělství je v agregaci se třemi dalšími odvětvími, takže nelze hodnotit postavení samotného zemědělství
- jednotlivé položky (např. údaj aktiva celkem) jsou součtem údajů všech podniků v souboru, přičemž počet šetřených podniků se každoročně mění a v ročence se neuvádí počet šetřených podniků; nelze provádět hodnocení v časové řadě
- data jsou k dispozici s časovým zpožděním, a to přesto, že statistické ročenky jsou publikovány i v elektronické podobě na www stránkách ČSÚ; např. ročenka 2001 uvádí jako nejnovější údaje roku 1999, www stránky ČSÚ uvádějí údaje nejnovější, tzn. nyní roku 2000

- údaje o ekonomických výsledcích nefinančních podniků jsou sice k dispozici od roku 1996, ale v jednotlivých letech byly šetřeny a publikovány údaje za soubory podniků s různou velikostí podle počtu zaměstnanců; Nelze vytvořit ani pětiletou řadu stejnorodých údajů.
- pro další práci s podklady si zpracovatel musí údaje převést z tištěné podoby a zkombinovat je s aktuálními daty z www stránek ČSÚ;

Zdroje informací, které byly předmětem zkoumání, získávají prvotně data buď přímo z povinně zveřejňovaných účetních výkazů – z rozvahy a z výkazu zisků a ztrát (OVEL) dále ze zvláštních statistických výkazů (např. P5-01 – Roční statistické zjišťování u ekonomických subjektů), nebo zvláštním šetřením – kdy se kombinuje získání údajů z účetních výkazů a jejich doplnění o další neúčetní údaje (FADN). Prvotní údaje jsou různým způsobem tříděny, zpracovávány a pak jsou publikovány. Přístup zpracovatele k prvotním informacím jednotlivých podniků zpravidla není možný vůbec, nebo je možný za úplatu. Pouze OVEL umožňuje pracovat s údaji z povinně zveřejňovaných výkazů jednotlivých podniků a seskupovat podniky do souborů podle potřeb zpracovatele.

Povinně zveřejňované účetní výkazy jednotlivých podniků jsou dosti podrobné a umožňují dost podrobné analýzy struktury aktiv, pasiv, nákladů a výnosů a jsou vhodné pro finanční analýzy základní úrovně. Postupným převáděním dat jednotlivých podniků do datovýchází, jejich seskupováním a dalšími úpravami podle potřeb zpracovatele však dochází ke snižování možností provádět hlubší analýzy struktur, provádět analýzy časových řad a zjišťovat sílu vlivu faktorů, které ve výrobních procesech působí a ovlivňují ekonomické výsledky.

Použité prameny:

1. Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO za rok 2001, www.MPO.cz, Analýzy, tabulková příloha
2. Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO za rok 1999, www.MPO.cz, Analýzy, tabulky
3. www.VUZE.cz, Informační výstupy, FADN CZ, 1999, 2000, 2001
4. www.czso.cz, Životní prostředí, zemědělství, Vybrané finanční ukazatele hospodářských zemědělských organizací za 4. čtvrtletí 2002
5. www.czso.cz, Makroekonomika, HDP, Ekonomické výsledky nefinančních podniků a domácností za rok 2001
6. www.VSE.cz, OVEL
7. Statistická ročenka ČR, ČSÚ Praha, 1998, 1999, 2000, 2001, oddíl 6. Finance

Adresa autora:

Ing. Dana Žídková, CSc., Katedra zemědělské ekonomiky – Česká zemědělská univerzita v Praze, zidkova@pef.czu.cz